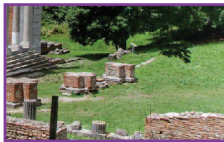

Harku i Triumfit

Nr.3 në hartë

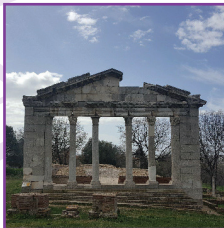
Para buleterionit ruhen katër këmbët e një harku triumfi, të ndërtuara me tulla dhe të veshura dikur me pllaka mermeri të bardhë. Monumenti mendohet të ketë pasur një gjatësi 14m dhe lartësi rreth 10m.

Buleterioni (Monumenti i Agonotetëve)

Nr.5 në hartë

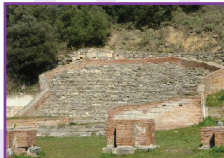
Ka qenë ndërtesa më e rëndësishme në Agora dhe shërbente si selia e bulesë – Këshillit të Qytetit. Datohet në çerekun e fundit të shek.II. Mbi kapitelet e zbukuruara me gjethe akanthi, mbështetet një arkitra i profiluar në tri pjesë, ku vërehet i skalitur mbishkrimi në greqisht, i cili informon se ky monument u ngrit *“Për kujtim dhe nderim të Vil Valentin Fur Prokulit, prefekti kohortës ... në Siri, tribun i legjionit Gemina në Panoni, agonotet, nga Kuint Vil Krispin Fur Prokuli, prytan, agonotet, arhierues për gjithë jetën. 25 çifte gladiatorësh u ndeshën në inaugurimin e tij”*. Buleterioni i ndërtuar për nder të tyre është quajtur edhe “Monumenti i Agonotetëve”. I zbuluar nga ekipi i Léon Rey, monumenti është restauruar nga Instituti i Monumenteve të Kulturës nën drejtimin e Koço Zheikut në vitin 1976.

Odeoni

Nr. 6 në hartë

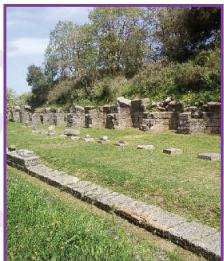
Odeoni datohet rreth mesit të shek.II. Ka shërbyer për zhvillimin e shfaqjet muzikore e letrare, por edhe për mbledhje zyrtare. Cavea përbëhej prej 16 radhësh, ku mund të uleshin rreth 300 shikues.

Shëtitorja B

Nr.10 në hartë

Stoa (shëtitorja) B daton në mesin e shek.IV p.Kr. Ajo ndahet në dy rrugë paralele nga 36 kolona dorike tetëkëndëshe. Ajo mund të ketë patur edhe një kat të dytë të ndërtuar sipas stilit jonik. Nishet e murit fundor, që rrisin qëndrueshmërinë e monumentit shërbenin për vendosjen e 14 skulpturave, koka të filozofëve të lashtë. Disa prej tyre, të datuara në shek.II, u zbuluan gjatë gërmimeve të bëra nga Léon Rey.

Akropoli

Nr.15 në hartë

Akropoli ishte pjesa më e fortifikuar e qytetit me një mur rrethues të posaçëm dhe streha e fundit e banorëve në rast sulmi armik. Hyrja e vetme për në Akropol gjendet në anën jugore me një korridor të gjerë dhe pamje monumentale. Një pjesë e murit anësor e restauruar krijon idenë e fortifikimit të dikurshëm.

Temenos

Nr. 16 në hartë

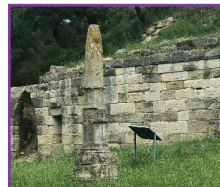
Zona e shenjtë (**Temenos**), ka qenë e rrethuar me një mur dekorativ brenda të cilit ndodheshin tempujt e qytetit dhe tempulli kryesor i Apollonit. Muri është ruajtur mjaft mirë në anën jugore, ku gjendet edhe hyrja monumentale me harkun tipik apolloniat. Në krahun e majtë të hyrjes vihet re periudha më e hershme e murit, datuar në shek. V p.Kr. Vetë hyrja dhe muri në të djathtë të saj i takon mesit të shek.III p.Kr. Mbi të dallohen qartë dy simbole: gërmat Alfa dhe Delta të kombinuara në një monogram. Janë shkurtime i fjalës damosios – që do të thotë shtetëror.

Obelisku

Nr.18 në hartë

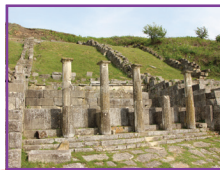
Obelisku ngrihet mbi një bazament cilindrik, në të djathtë të portës së Temenosit, si simbol i Apollon Agieus, mbrojtës i kolonistëve. Paraqitjen e këtij obelisku, si simbol të Apolonisë e ndeshim shpesh në monedhat e qytetit.

Nimfeu

Nr.20 në hartë

Kjo çezmë madhështore dekorative që shfrytëzonte ujërat e një burimi nëntokësor ende aktiv, përbën edhe monumentin më të madh e më të ruajtur në Apoloni. Nimfeu shtrihet në një sipërfaqe pothuaj 1500m² në shpatin e kodrës në pjerrësi 35°. Në pjesën më të lartë të tij një mur i pret rrugën ujërave të burimeve dhe i përcjell në grykat e pesë kanaleve të shkallëzuara, 11m larg njëri-tjetrit. Përmes këtyre kanaleve ujërat përcilleshin drejt depozitës. Ndërtimi i nimfeut mund të datohet në një kohe me murin e temenosit rreth mesit të shek. III p.Kr. Monumenti funksionoi vetëm një shekull dhe u shkatërrua nga një shkarje masive dheu që dëmtoi dhe mbuloi me një shtresë rreth 7m basenin dhe pjesën më të madhe të kanaleve. Nimfeu u zbulua më 1962, gjatë hapjes së një tuneli ushtarak dhe u gërmua gjatë shtatë fushatave arkeologjike nga

Muzeu dhe Manastiri

Manastiri mesjetar, pjesa më e madhe e të cilit është ndërtuar me materiale të marra nga monumentet antike të qytetit, përfshin në perimetrin e tij dhe Kishën e Hyjlëndësës fillimet e së cilës datojnë në shek. XI. Po këtu gjendet që prej vitit 1985 edhe muzeu arkeologjik në të cilin mund të vizitohet një koleksion të pasur gjetjesh të zbuluara nga gërmime të periudhave të ndryshme në Apoloninë e Ilirisë.

“Printimi i kësaj fletëpalosje u mundësua me financim të projektit 3D-IMP-ACT, në kuadër të programit Interreg IPA CBC Itali-Shqipëri-Mal i Zi. Ky projekt synon vlerësimin dhe promovimin e trashëgimisë natyrore dhe kulturore në mënyrë sistematike dhe gjithëpërfshirëse duke ndikuar në mbrojtjen dhe cilësisë e mjedisit si bazë për çdo lloj promovimi turistik”.

3D-IMP-ACT

3dimpact.italy-albania-montenegro.eu

Apollonia

Apolonia u themelua në fillim të shek. VII p.Kr. në tokat e Taulantëve Ilirë, nga kolonizatorët që vinin nga Korinti. Qyteti e mori emrin për nder të perëndisë Apollon. Ndër 27 qytete në të gjithë botën mesdhetare që mbanin këtë emër në Antikitet, Apolonia e Ilirisë ishte më e rëndësishmja dhe luajti një rol të madh si ndërmjetëse tregtare mes helenëve dhe ilirëve. Llogaritet që qyteti të ketë patur rreth 60,000 banorë.

Oktavian Augusti, nipi i Jul Çezarit, i cili studionte oratorinë në Apoloni, kur mësoi lajmin e vrasjes së Çezarit, u nis me një anije nga Apolonia. Pas disa kohësh, kur Oktaviani u bë Perandor, e ruajti mirënjohjen për qytetin ku kishte studiuar duke e liruar Apoloninë nga të gjitha taksat.

Pas një tërmeti në shek. III, lumi Aoos (Vjosa) ndërroi shtrat duke e shpëputur qytetin nga deti. Qyteti e humbi gradualisht rëndësinë ekonomike duke u shndërruar në një qendër të thjeshtë fetare. Arkeologët e quajnë Apoloninë “Pompei i Shqipërisë”, pasi vetëm 10% e territorit të qytetit të dikurshëm është zbuluar deri më sot.

Territori i gjerë i pasur me monumente, pamje të jashtëzakonshme mbi fushën e Myzeqesë dhe Detit Adriatik, një rrugë automobilistike në gjendje të mirë, një pozitë e favorshme gjeografike midis qyteteve kryesore dhe plazheve të Shqipërisë së Jugut e bëjnë Parkun Arkeologjik të Apolonisë një destinacion të privilegjuar për turizmin kulturor në Shqipëri.

